

prima instanță: Curtea de apel Cahul
Judecător: N. Veleva

DECIZIE

13 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Iuliana Oprea

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

examinând cererea de recurs declarată de către Serviciul Fiscal de Stat,
în cauza civilă la cererea depusă de Serviciul Fiscal de Stat împotriva
Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” cu privire intentarea procesului de
insolvabilitate,

împotriva hotărârii Curții de Apel Cahul din 22 septembrie 2017, prin care s-a
aprobat raportul final și bilanțul de lichidare a Întreprinderii Individuale „Smaghina
Tatiana”, s-a încetat procedura simplificată de faliment cu radierea întreprinderii din
Registrul de stat al întreprinzătorilor,

c o n s t a t ă

La 1 august 2016, Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-ul Cahul a depus în instanța
de insolvabilitate cerere introductivă cu privire la intentarea procesului de
insolvabilitate în privința Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana”, invocând
drept temei incapacitatea de plată a debitorului.

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 5 august 2016, s-a admis spre examinare cererea introductivă depusă de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-ul Cahul, fiind desemnat în calitate de administrator provizoriu a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” Bunescu Oleg. S-au aplicat următoarele măsuri de asigurare, în perioada de până la intentarea procesului de insolvență în scopul prevenirii modificării stării bunurilor: s-a instituit perioada de observație, cu obligarea debitorului ca în această perioadă toate deciziile privind gestionarea patrimoniului să fie luate doar cu acordul prealabil al administratorului provizoriu; s-a aplicat sechestrul pe toate bunurile debitorului, conturile bancare și corespondența comercială; s-a suspendat urmărirea individuală a creditorilor și executării silite asupra bunurilor debitorului, precum și, s-a aplicat interdicție privind înstrăinarea de către debitor a bunurilor sale.

Totodată, în scopul sistării oricăror acțiuni cu bunurile Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana”, s-a obligat administratorul provizoriu să notifice despre aplicarea măsurilor de asigurare: Camera Înregistrării de Stat; Registrul de Stat al persoanelor juridice; Organul Teritorial Cadastral Cahul; Întreprinderea de Stat „Registru”; Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-ul Cahul; Judecătoria Cahul; Băncile Comerciale; Serviciul Vamal; Oficiile poștale în care debitorul își are sediul. De asemenea, s-a obligat administratorul provizoriu să expedieze notificări tuturor creditorilor din evidența contabilă pentru înaintarea creanțelor certe și exigibile asupra patrimoniului debitorului și depunerea unei referințe asupra cererii introductive, cu prezentarea până la 22 septembrie 2016 a raportului cu privire la executarea măsurilor de asigurare, în care își va expune poziția vis-a-vis de cererea introductivă, precum și să prezinte tabelul preliminar al creanțelor. Data examinării cererii introductive fiind stabilită pentru 23 septembrie 2016.

La 10 august 2016, administratorul provizoriu a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” - Bunescu Oleg a depus în instanța de insolvență cerere privind desemnarea unui alt administrator provizoriu al debitorului, invocând drept motiv imposibilitatea exercitării acestei funcții din cauza volumului mare de lucru, lipsei de timp, precum și înrăutățirii stării sănătății la parcurgerea distanței mari - Chișinău-Cahul.

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 12 august 2016, s-a desemnat în calitate de administrator provizoriu a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” – Cazmalî Nicolai.

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 16 decembrie 2016, în temeiul art. 67 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, s-a aplicat administratorului provizoriu a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” -

Cazmalî Nicolai amendă judecătorească în mărime de 10 000 lei în legătură cu neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de lege.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 februarie 2017 s-a admis recursul depus de administratorul provizoriu a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” - Cazmalî Nicolai, s-a casat încheierea Curții de Apel Cahul din 16 decembrie 2016 și s-a remis cauza la rejudecare, deoarece la examinarea cauzei, instanța a încălcat normele de drept procedural privind citarea administratorului în ședința de judecată (f.d. 73-78, vol. I).

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 16 decembrie 2016 s-a destituit administratorul provizoriu a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” - Cazmalî Nicolai în legătură cu neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de lege și s-a desemnat în calitate de administrator provizoriu a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” – Ambrosi Tudor.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 martie 2017 s-a admis recursul depus de administratorul provizoriu a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” - Cazmalî Nicolai, s-a casat încheierea Curții de Apel Cahul din 16 decembrie 2016 și s-a remis cauza la rejudecare, deoarece la examinarea cauzei, instanța a încălcat normele de drept procedural privind citarea administratorului în ședința de judecată (f.d. 82-87, vol. I).

Prin hotărârea Curții de apel Cahul din 17 martie 2017 s-a admis cererea introductivă depusă de Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-ul Cahul privind intentarea procedurii de insolvabilitate față de Întreprinderea Individuală „Smaghina Tatiana”, fiind inițiată procedura simplificată a falimentului și dizolvarea întreprinderii, s-a desemnat în calitate de lichidator a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” Tudor Ambrosi, deținător al licenței nr. 76 din 14 ianuarie 2015, s-a obligat lichidatorul să efectueze notificări despre intentarea procesului de insolvabilitate a debitorului, Registru de stat al persoanelor juridice, Inspectoratul Fiscal de stat teritorial, băncile în care debitorul are conturi, Organul Cadastral Teritorial, s-a obligat lichidatorul să întocmească un raport amănunțit asupra cauzelor și împrejurărilor care au condus la insolvabilitate întreprinderii, s-a împuternicit lichidatorul să exercite toate atribuțiile în vederea administrării și reprezentării întreprinderii, valorificării și distribuirii masei debitoare, s-a dispus sistarea oricăror modificări legate de statutul juridic a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” sau a bunurilor ei, fără permisiunea lichidatorului, s-a dispus suspendarea calculării penalității, dobânzilor și altor plăți aferente datoriilor creditoare ale societății. S-a stabilit termenul limită pentru creditorii de înregistrare a cererilor de validare a creanțelor pentru întocmirea tabelului definitiv al creanțelor pînă la 4 mai 2017 (f.d. 87 vol. I).

La 8 noiembrie 2017 și ulterior la 27 noiembrie 2017, Serviciul Fiscal de Stat a depus recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2017, solicitând repunerea în termen, admiterea recursului, casarea hotărârii contestate, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

Potrivit art. 356 Cod de Procedură Civilă, cererea de declarare a insolvenței se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvenței.

În conformitate cu art. 429 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel în procedura de insolvență.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Conform art. 8 alin. (1) din aceeași lege, hotărârile și încheierile instanței de insolvență pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Prin prisma acestor prevederi legale, la caz Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus de Serviciul Fiscal de Stat la 8 noiembrie 2017 în termen, deoarece conform scrisorii de însoțire se confirmă faptul că hotărârea Curții de Apel Cahul din 22 septembrie 2017 a fost recepționată de recurent la 24 octombrie 2017 (f.d. 179, vol. II).

Verificând hotărârea contestată în raport cu criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, de a casa hotărârea instanței de insolvență, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de insolvență în alt complet de judecată, din considerentele de urmează.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum rezultă din suportul probatoriu prezent la materialele pricinii prin încheierea Curții de Apel Cahul din 5 august 2016, s-a admis spre examinare cererea introductivă depusă de către Inspectoratul Fiscal de Stat pe r-ul Cahul, iar în calitate de administrator provizoriu a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” s-a desemnat Bunescu Oleg.

Prin hotărârea Curții de Apel Cahul din 17 martie 2017, a fost constatată insolvabilitatea debitorului Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana”, fiind intentată procedura simplificată a falimentului față de Întreprinderea Individuală „Smaghina Tatiana” și desemnat în calitate de lichidator Tudor Ambrosi, titular al autorizației nr. 76 din 14 ianuarie 2015.

La 22 septembrie 2017, lichidatorul Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” Tudor Ambrosi a prezentat instanței de insolvabilitate raportul de lichidare a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana”, solicitând prin prisma prevederilor art. 135 alin. (5) din Legea insolvabilității, aprobarea raportului final și bilanțului de lichidare a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” în proces de faliment simplificat, dispunerea încetării procesului de insolvabilitate și anume, a procesului de faliment simplificat intentat față de Întreprinderea Individuală „Smaghina Tatiana” cu radierea întreprinderii din Registrul de stat a întreprinzătorilor (f.d. 157-163, vol. II).

Drept urmare, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2017, a fost aprobat raportul final și bilanțul de lichidare a Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana”, încetată procedura simplificată de faliment cu radierea întreprinderii din Registrul de stat a întreprinzătorilor.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că analiza pe care instanța de judecată o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Instanța de insolvabilitate, în conformitate cu art. art. 355-356 Cod de procedură civilă, fiind investită cu judecarea pricinii în speță, pripit a ajuns la concluzia de a înceta procesul falimentului și radierea Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” din Registrul de stat a întreprinzătorilor.

În conformitate cu art. 72 alin. (3), (4) al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 la încheierea atribuțiilor, administratorul/lichidatorul este obligat să prezinte adunării creditorilor un raport final în care să fie consemnate situația masei debitoare și rulajul mijloacelor bănești de pe conturile de acumulare. Până la ședința adunării creditorilor, instanța de insolvabilitate verifică raportul final al administratorului/lichidatorului. Instanța face o mențiune despre faptul că raportul final este examinat și prezentat participanților la procesul de insolvabilitate spre informare, împreună cu documentele justificative și cu obiecțiile comitetului creditorilor, dacă acesta este constituit.

La acest capitol, Colegiul reiterează că lichidatorul a prezentat raportul final și a solicitat încetarea procedurii simplificate a falimentului în privința Întreprinderii

Individuale „Smaghina Tatiana” la 22 septembrie 2017, însă, instanța de insolvență fără a verifica raportul final al lichidatorului și fără a face o mențiune despre faptul că raportul final este examinat și prezentat participanților la procesul de insolvență spre informare a dispus în aceeași zi, adică 22 septembrie 2017 încetarea procesului.

În contextul dat, Colegiul reiterează că încetarea procesului falimentului presupune mai multe preetape, inclusiv și expunerea poziției adunării creditorilor, rezultând din prevederile art.53, 54 al Legii insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012, care fiind reprezentat ai creditorilor, are atribuția exclusivă de a decide și asupra sistării activității debitorului și lichidării lui, aprobă planul de restructurare a acestuia.

Or, în contextul prevederilor art. 5 alin.(5) lit. i), n) al Legii insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012, unele din competențele instanței de insolvență în cadrul prezentei legi, sunt confirmarea planului procedurii de restructurare sau, după caz, de lichidare după votarea lui de către creditorii și în consecință pronunțarea hotărârii de încetare a procesului.

În consecință, Colegiul concluzionează că la materialele cauzei lipsesc careva confirmări, înregistrări, procese-verbale ale ședinței adunării creditorilor care ar confirma votarea raportului de lichidare, argument invocat, în esență, și de recurent, aspect ce urmează a fi luat în considerare la rejudecarea pricinii.

Mai mult, lichidatorul debitorului Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” nu a prezentat careva înregistrări, confirmări, ce atestă incapacitatea totală de plată a debitorului față de creditorii săi, fiind prezentat doar raportul final privind intentarea procesului de insolvență, starea financiară, mărimea și componența masei debitoare, încetarea procedurii simplificate în privința Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana”.

Iar, limitarea instanței de insolvență doar la raportul final prezentat de lichidatorul debitorului întru determinarea încetării procesului falimentului și radierea Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” din Registrul de stat a întreprinzătorilor, nu poate fi calificată decât ca o examinare superficială și incompletă a circumstanțelor pricinii.

De asemenea, Colegiul remarcă și faptul că în cadrul procedurii de insolvență, recurentul a depus cerere în adresa lichidatorului Tudor Ambrosi, prin care s-a solicitat depunerea unei cereri în instanța de insolvență privind atragerea la răspundere subsidiară a antreprenorului posesor al debitorului.

Potrivit raportului final al lichidatorului din 22 septembrie 2017, ultimul a indicat despre faptul că Serviciul Fiscal de Stat a depus în adresa sa un demers privind atragerea la răspundere subsidiară a antreprenorului posesor al debitorului (f.d. 157).

Însă, instanța de recurs reține că în pofida acestui fapt, lichidatorul a lăsat fără

examinare cererea Serviciului Fiscal de Stat și contrar normelor legale a prezentat raportul final în instanța de insolvență, fără ca creditorii să dispună de posibilitatea de a face cunoștință cu raportul final pînă la data ședinței.

Astfel, la rejudecarea pricinii instanța de insolvență urmează a verifica și acest aspect ce ține de acțiunile lichidatorului în administrarea procesului de insolvență, or, conform art. 5 alin. (6) al Legii insolvenței nr.149 din 29 iunie 2012, în competența instanței de insolvență intră și controlul judecătoresc asupra activității administratorului provizoriu, administratorului insolvenței și/sau a lichidatorului, procesele și cererile de natură judiciară privind constatarea faptelor aferente procedurii de insolvență.

Mai mult, rezultînd din prevederile art.15 și 248 din Legea insolvenței, instanța de recurs reține că în dependență de motivele apariției stării de insolvență a debitorului, fondatorul (asociatul) va purta răspundere subsidiară solidară față de creditorii sau la cererea administratorului insolvenței/lichidatorului, instanța de insolvență poate dispune ca o parte din datoriile debitorului insolvent să fie suportate de asociat (fondator).

Din circumstanțele relatate supra, Colegiul constată că instanța de insolvență la judecarea cauzei în fond nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea pricinii.

Prin urmare, judecarea cauzei a fost efectuată în mod superficial, fără examinarea cererii, cercetarea circumstanțelor, probelor, ce ar confirma sau infirma incapacitatea totală de plată a debitorului care, în final, ar duce la lichidarea acestuia, eroare ce nu poate fi corectată de către instanța de recurs, fapt ce denotă la netemeinicia hotărîrii adoptate în speță.

Conform jurisprudenței CEDO, instanțele de judecată sînt obligate de a motiva hotărîrile sale. În special, decizia trebuie să conțină circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei referitor la admiterea sau respingerea acțiunii, alte chestiuni ce au fost soluționate în cadrul judecării pricinii, legea materială și procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii.

În cursul examinării litigiului, instanța de insolvență urmează a da apreciere și altor circumstanțe ale pricinii, în partea ce ține de fondul cauzei, în măsura în care ele sunt confirmate prin probe și relevante, pertinente soluționării corecte a litigiului.

La rejudecarea pricinii, instanța de insolvență urmează să ia în considerare cele menționate supra, să creeze condiții obiective pentru realizare și exercitare drepturilor procedurale și în dependență de probele pertinente administrate, rejudecînd pricina, să emită o hotărîre întemeiată și legală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că lacunele indicate mai sus, nu pot fi corectate la judecarea

recursului, fapt pentru care recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat împotriva hotărârii Curții de Apel Cahul din 22 septembrie 2017, urmează a fi admis, cu casarea hotărârii instanței de insolvabilitate și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul, în alt complet de judecată, cu respectarea principiilor ce guvernează litigiul în cauză.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat.

Se casează hotărârea Curții de Apel Cahul din 22 septembrie 2017, în cauza civilă la cererea depusă de Serviciul Fiscal de Stat împotriva Întreprinderii Individuale „Smaghina Tatiana” cu privire intentarea procesului de insolvabilitate, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Cahul, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Iuliana Oprea

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

Mariana Pitic